

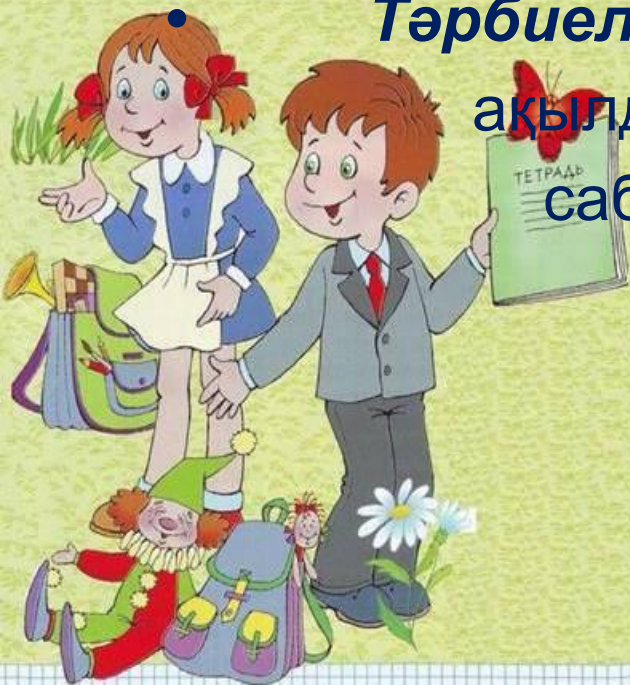
45. *Homo sapiens* –түрінің
ияциялық құрылымы, адам
ілдері, нәсілтүзілу, адам
лдерінің бірлігі, адамның
әлеуметтік тіршілік иесі
ретінде қасиеттері,
пропогенездің қозғаушы
күштері.

Сабақтың мақсаты:

- **Білімділік:** Түр популяцияның құрлымы, адам нәсілдері, нәсілтүзілу, адам нәсілдерінің бірлігі, антропогенездің қозғаушы күштері туралы білім беру.
- **Дамытушылық:** Адамның биоәлеуметтік тіршілік иесі ретіндегі ой-өрістерін дамыту.

• **Тәрбиелік:** Оқушыны

ақылдылыққа адамгершілікке,
сабырлыққа қарапайымдылыққа,
кішіпейілділікке, әдептілікке
тәрбиелеу.

Download from
Dreamstime.com

This watermarked comp image is for previewing purposes only.

20589934

Yael Weiss | Dreamstime.com

Биологиялық диктант

- 1.Адамтекес маймылдар мен адамдарды бір-бірінен ажырататын басты белгі – _____.
- 2.Палеоантроптар _____жыл бұрын өмір сүрген.
- 3.Палеоантроптардың _____жақсы дамыған, түрлі салалары пайда болған.
- 4.Архантроптармен салыстырғанда палеонтроптардың сөйлеуге байланысты _____ми сыңарларының _____бөлігі жақсы дамыған және _____жақ сүйегі кішірейген.
- 5.1856 жылы Батыс Германия жеріндегі өзенінің аңғарынан ертедегі адамдардың қаңқа қалдықтары табылды.
- 6.Ертедегі адамдарды ғылыми тілде палеоантроптар, кейде адамдары деп атайды.

Тест

1. 1958-1962 жылдары Оңтүстік Қазақстандағы Қаратау өңірінен ертедегі адамдардың қоныстарын тауып зерттеп, ғылымға көп жаңалық қосқан ғалым?

А) Х.А.Алпыспаев В) Ә.Х. Марғұлан С) Ж.Б. Таймағанбетов Д) Әжен Дюбуа Е) М.С.Сабырғалиев

2. Аустралоопитек адамның миының көлемі қанша?

А) 900 см^3 В) $1400-1800 \text{ см}^3$ С) 1600 см^3 Д) $500-600 \text{ см}^3$ Е) $1400-1700 \text{ см}^3$

3. Неандерталь адамның тіршілік еткен уақыты.

А) 10 мың жыл бұрын В) 250-40 мың жыл бұрын С)

1,9 млн - 650 мың жыл бұрын

Д) 40 мың жыл бұрын Е) 50 мың жыл бұрын

4. Ағаштан садақтың жебесі, үшкіртас, кескін, қырғыш секілді құралдар жасады.

А) Саналы адам В) Дриопитек С) Питекантроп Д) Аустралоопитек

Е) Неандерталь

5. Қоғамдасып тіршілік етті, отты пайдаланды, үңгірлерде тұрды және тұрғын жайлар салды. Топтасып аң аулады.

А) Архантроптар В) Питекантроп С) Дриопитек Д) Аустралоопитек Е)

Неандерталь

6. Шығыс Азия аймағында тіршілік еткен, архантроптардың бір тобы.

А) Синантроп В) Неандерталь С) Аустралоопитек Д) Архантроп Е) Кроманьон

Суреттер сөйлейді

1. Қайтыс болған адамды алғаш жерлеу пайда болды?
2. Саналы адамның миының массасы қанша?
3. Ертедегі адамдардың бойының ұзындығы және миының көлемі қанша?
4. Ежелгі адамды питекантроп деп атаған ғалым.
5. Питекантроптың қаңқа қалдықтары тағы басқа қай жерлерден табылды?
6. Эволюциялық дамуында биологиялық факторлар, соның ішінде табиғи сұрыпталу басты рөл атқарған.
7. Неандерталь адамның сүйегі алғаш қай жерден табылды?
8. Ертедегі адамдар, соның ішіндегі ер адам, әйел адам және тәжірибесі мол қарт адамдар немен айналысқан?
9. Кроманьон адамның тұрмыс-салты және еңбек құралдары қандай?
10. Тас дәуіріне қатысты тастан жасалған құралдар Қазақстанда алғаш рет 1928 жылы қай жайлаудың маңынан табылды?

Адам – органикалық дүние эволюциясында ең соңында пайда болған **биологиялық түр**.

Еңбек – адам эволюциясының маңызды факторларының бірі.

Ф. Энгельстің айтуы бойынша

“Еңбек – адамзат өмірінің бірінші негізгі шарты, адамды адам еткен, еңбек деген дәрежеде айтуға тиістіміз” , - деп жазды.

Әл-Фарабидің айтуы бойынша

“Адам – еңбек ету нәтижесінде ғана жоғары сатыға көтерілді”

Антропоморфоз – еңбек етудің нәтижесінде біздің ежелгі маймылға ұқсас ататектерімізде морфологиялық және физиологиялық өзгерістердің пайда болуы.

Êðàòêèå òâîðèè îîÿâëáíèè ÷ãëîâåè íà Çàìåå.Ink

Адам эволюциясының басты қозғаушы күштері

Биологиялық

Тірші
лік
үшін
күрес

Тұқым
қуалай
тын
өзгергі
штік

Таби
ғи
сұры
пталу

Әлеуметтік

Еңбе
к
әрек
еті

Ақыл,
ой,
сана

Еңбект
ің
қоғамд
ық
сипаты

Етті
тағамд
ы
пайдал
ану

Сөз

Зоологиялық жүйелеу

Жүйелеу санаты	Осы таксонның белгілері	Адамда бар белгілер
Жасушалық империя	Жасушалық құрлыс	
Эукариоттар жоғарғы дүниесі	Ядросы бар	
Жануарлар дүниесі	1. Гетеротрофты қоректену 2. Қозғала алуы 3. Жасуша қабырғасының болмауы	
Көпжасушалылар дүние тармағы	Ағза өте көп жасушалардан тұрады	
Желілер типі	1. Шеміршекті желінің болуы 2. Желбезек саңылауларының болуы 3. Жүйке түтікшесінің болуы	
Бассүйектілер немесе омыртқалар тип тармағы	1. Сүйекті бассүйегі және омыртқа жотасының болуы 2. Мидың бес бөлімі	
Қағанақтылар класс тармағы	Балалары жатында дамиды және зат алмасу үшін арнаулы мүше – жлдасы қалыптасқан	

Жүйелеу санаты

Осы таксонның белгілері

Адамда бар белгілер

Приматтар отряды

1. Миы жақсы дамыған
2. Аяқ-қолдары – 5 саусақты, бас-бармақ қарама-қарсы орналасқан құс тырнақтың орнында жалпақ тырнақты болып келеді
3. Көзі бастың екі жағындағы қапталда емес, аодыға қарап отырады

Маймылдар отряд тармағы

Лемурлардан ерекшелігі бұлардан күрделі жаратылымды, қорегін күндіз аулайтын жануарлар

Тартұмсықты маймылдар селекциясы

Танауы біріне-бірі жақын орналасқан

Адам – маймыл жоғары сатыдағы тұқымдасы

1. Құйрығы және көншонданаы болмайды
2. 46-48 хромосомалы
3. Қан тобы төртеу
4. 32-36 тістері бар
5. Миы үлкен, алдыңғы бөлімінде ми сайлары меи иірімдері дамыған

Проблемалық сұрақ

1. Нәсілдер арасында генетикалық оқшаулану бола ма?
2. Адам нәсілдерінің биологиялық және тұрғыдан деңгейі?
3. Көрші тұратын үлкен нәсіл топтарының арасында аралық нәсіл кездесе ма?
4. Барлық нәсілдердің сұқ саусақтарындағы тері таңбалары қандай?

Үй тапсырмасы

1. §44-45. Homo sapiens –түрінің популяциялық құрылымы, адам нәсілдері, нәсілтүзілу, адам нәсілдерінің бірлігі, адамның биоәлеуметтік тіршілік иесі ретінде қасиеттері, антропогенездің қозғаушы күштері.
2. А, В, С деңгейлік сұрақтарға жазбаша жауап беру.

**Назарларыңызға
рахмет!!!**

